

Maire Syrjäkäri & Marianne Hemminki
 maire.syrjakari@aalto.fi, marianne.hemminki@aalto.fi

Yliopistopedagoginen koulutus Aalto-yliopistossa

Vuoden 2010 alussa Helsingin kauppakorkeakoulu, Taideteollinen korkeakoulu ja Teknillinen korkeakoulu yhdistyivät ja muodostivat Aalto-yliopiston. Ennen Aalto-yliopiston perustamista kaikissa kolmessa korkeakoulussa oli suunniteltu ja toteutettu pedagogista koulutusta, joiden sisällöt ja laajuudet vaihtelivat. Koulutusten tavoitteena on ollut tukea opetushenkilöstön opetusosaamisen ja opetuksen kehittämistä, joskaan tarjolla ei ollut aiemmin näin laajaa, 60 opintopisteen kokonaisuutta. Poikkeuksena on Taideteollisen korkeakoulun pedagoginen koulutus kuvataiteen ja muotoilun opettajille, jotka saivat yleisen opettajakelpoisuuden yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa (Visuaalisen alan taideopettajan pedagogiset opinnot, 2008).

Vuonna 2010 muodostettiin Aalto-yliopistoon Tutkimuksen ja opetuksen strateginen tuki (TOST). Yksikön tehtävänä on tuottaa palveluita, jotka tukevat opetushenkilökunnan ja johdon työtä Aallon strategian toteuttamisessa. Tavoitteena on kehittää opetus- ja oppimiskulttuuria yhdessä opetuksesta vastaavien toimijoiden kanssa sekä vahvistaa opetuksen asema. (TOST, 2014; ks. myös Hemminki, Lepänen & Valovirta, 2013a, 2013b.)

TOST:n tarjoamia palveluita:

- opetukseen ja tutkimukseen liittyvien arviointien suunnittelu ja toteuttaminen
- opetuksen johtajien ja ohjelmaryhmien tuki
- opintopsykologipalvelut opiskelijoille
- pedagoginen asiantuntijuus opetusosaamisen arvioinnissa
- strateginen valmistelutyö rehtoraatille
- tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön kehittäminen ja tuki
- tohtorikoulutuksen kehittäminen
- yliopistopedagoginen koulutus

TOST:n yliopistopedagogiikan koulutustiimi koordinoi, toteuttaa ja kehittää henkilöstölle suunnattua yliopistopedagogista koulutusta Aalto-yliopistossa. Tiimiin kuuluu seitsemän kehitysasiantuntijaa, koulutuskoordinaattori ja kehittämisspäällikkö. Yliopistopedagogisen tiimin lisäksi valinnaisia kursseja toteuttavat ja kehittävät kaikki TOST:n tiimit. (TOST, 2014.)

Lähtökohtia Aalto-yliopiston pedagogiselle koulutukselle

Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen lähtökohtana ovat Aalto-yliopiston strategia, tieteen ja taiteen alojen erityiset opetukseen liittyvät pedagogiset toimintatavat

sekä paikallinen kehittäminen. Koulutuksen keskeisenä tehtävänä on tukea opetuksen monialaisuutta ja oppimiskeskeisen kulttuurin kehittämistä sekä uusien pedagogisten yhteistyöverkostojen synnyttämistä.

Aalto-yliopistossa opettajien pedagoginen osaaminen on nostettu yhdeksi keskeiseksi menestystekijäksi. Yliopistopedagoginen koulutus tarjoaa opettajille kehittymismahdollisuuksia, jotka tukevat yliopistopedagogista osaamista, akateemista johtamista ja opetushenkilöstön uralla etenemistä.

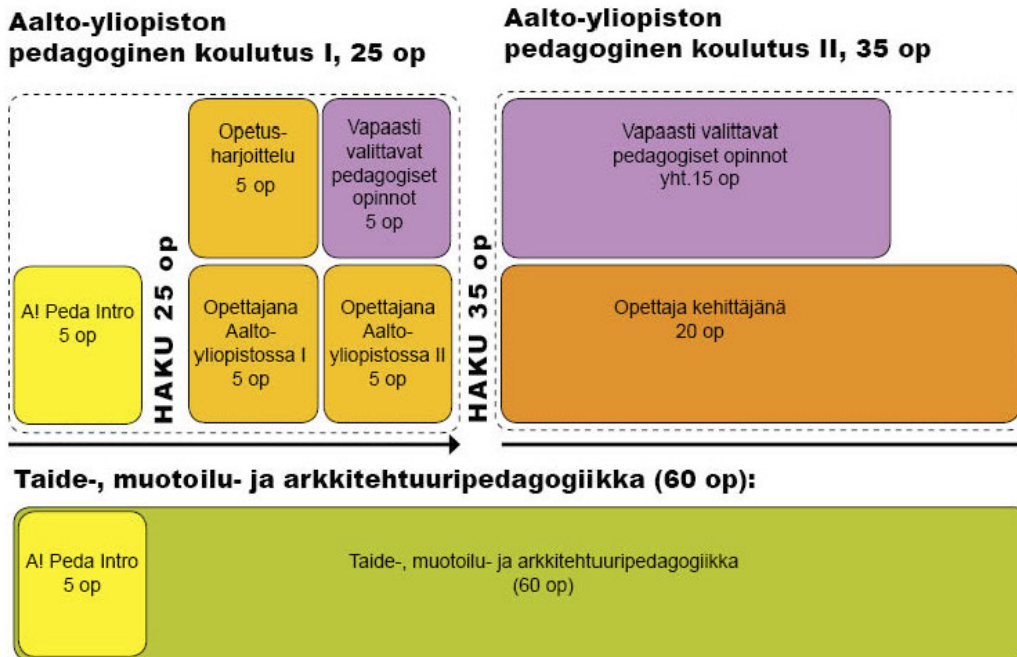
Aalto-yliopisto ja Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksikkö ovat aloittaneet yhteistyöprojektin, jonka tarkoituksena on tutkia ja kehittää näissä opetushenkilöstölle suunnattua pedagogista koulutusta sekä arvioida ja lisätä koulutuksen vaikuttavuutta. Lisäksi vahvistetaan yliopistojen yhteistyötä opettajan pedagogisten opintojen ja opettajankoulutuksen kehittämisessä.

Kohderyhmä ja opetussuunnitelma

Yliopistopedagoginen koulutus (60 op) on tarkoitettu Aalto-yliopiston opetushenkilökunnalle. Taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikan kokonaisuus (60 op) on suunnattu niille Aalto-yliopiston opettajille, jotka toimivat taide-, muotoilu- tai arkkitehtuurialan opettajina. Kokonaisuuksien I ja II (25 op ja 35 op) lisäksi tarjontaan kuuluvat myös valinnaiset kurssit, joille voi osallistua, vaikka ei olisikaan mukana kokonaisuudessa. Osallistujavalinnoissa huomioidaan ensisijaisesti professori- ja lehtoriurapoluille nimitetyt henkilöt.

Vuodesta 2013 lähtien Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus tuottaa opettajan laaja-alaisen pedagogisen kelpoisuuden, ja opetussuunnitelma (60 op) vastaa Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksikön erillisten opettajan pedagogisten opintojen (60 op, yliopistopedagogiikka) opetussuunnitelmaa.

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus 60 op

Kuvio 1. Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus

Pedagogisen koulutuksen opetussuunnitelma

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus (60 op) jakaantuu 25 opintopisteen (I-osan) ja 35 opintopisteen (II-osan) koulutuskokonaisuuksiin. Tarjonnassamme on myös taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikkaan (60 op) suuntautuva kokonaisuus. (Ks. kuvio 1.)

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus I

Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen I-osaan (25 op) voi hakea henkilökuntaan kuuluva, kun hän on suorittanut A!Peda Intro -kurssin (5op) tai vastaavan muun yliopistopedagogisen johdanto-opintojakson ennen koulutuksen alkamista ja kun hänen työtehtäviinsä sisältyy opetusta. (Ks. taulukko 1.)

Koulutuksen I-osan jälkeen osallistuja on perehtynyt oppimisen teoreettisiin viitekehyksiin ja muodostanut oman oppimiskäsityksen, joka ilmenee opetusharjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa. Hän tunnistaa opetuksen suunnitteluprosessin eri vaiheita ja osaa soveltaa

niitä omassa opetuksessa ja opetuksen kehittämistyössä sekä tunnistaa omat vahvuudet ja kehittämistarpeet opettajana.

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus II

Koulutuksen II-osan tavoitteena on vahvistaa osallistujan tutkimuksellista työtettä opetuksen kehittämisessä. Lisäksi osallistuja syventää pedagogista osaamistaan ja vie opetuksen kehittämisajattelua työyhteisöönsä, koulutusohjelmaansa tai alansa opetukseen. Osallistuja pystyy jäsentämään ryhmään liittyviä ilmiöitä ja prosesseja sekä arvioimaan oman toimintansa merkitystä ryhmässä. (Ks. taulukko 2.) Koulutuksen II-osan kaikille pakollinen ydinkurssi on Opettaja kehittäjänä -kurssi (20 op). Tämän lisäksi osallistuja suorittaa 15 opintopistettä valinnaisia kursseja, jotka syventävät osaamista hänen tavoitteidensa mukaisesti.

Opettaja kehittäjänä -kurssin keskeisimmät osaamistavoitteet liittyvät niiden valmiuksien kehittämiseen, joita kukin osallistuja tarvitsee toimiakseen aktiivisena jäse-

Taulukko 1. Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen I (25 op) opintojaksot

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus I (25 op) -kokonaisuuteen kuuluvat opintojaksot		
PED-131.1000	A!Peda Intro	5 op *
PED-131.2100	Opettajana Aalto-yliopistossa I: Oppiminen ja opetus yliopistossa	5 op
PED-131.2200	Opettajana Aalto-yliopistossa II: Opetuksen suunnittelu	5 op
PED-131.2300	Opetusharjoittelu	5 op *
PED-131.XXX	Valinnainen kurssi	5 op

Huom! A!Peda Intro -kurssi tai vastaava on oltava suoritettuna ennen kokonaisuuden aloittamista.

* Sisältää ohjattua opetusharjoittelua yhteensä 6 op.

Taulukko 2. Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen II (35 op) opintojaksot

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus II (35 op) kokonaisuuteen kuuluvat opintojaksot		
PED-131.3000	Opettaja kehittäjänä	20 op *
PED-131.XXX	Valinnaisia kursseja	15 op

* Sisältää ohjattua opetusharjoittelua 10 op.

Taulukko 3. Aalto-yliopiston taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikan (TMA) pedagogisen koulutuksen I ja II (25 op + 35 op) opintojaksot

Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen I (25 op) TMA-kokonaisuuteen kuuluvat opintojaksot		
PED-131.1000	A!Peda Intro	5 op *
PED-131.6100	Yliopisto-opettajuuden taustat ja perusteet	20 op *
* Sisältää ohjattua opetusharjoittelua yhteensä 6 op		
Aalto-yliopiston pedagogisen koulutuksen II (35 op) TMA-kokonaisuuteen kuuluvat opintojaksot		
PED-131.1000	Yliopisto-opettajuus arjessa ja pedagogiset verkostot	20 op *
PED-131.6100	Yliopistopedagogiset jyvät	15 op *
* Sisältää ohjattua opetusharjoittelua yhteensä 10 op		

nenä esimerkiksi oman yksikkönsä opetuksen kehittämisyöryryhmässä. Tavoitteena on, että hän osaa jäsentää opetukseen ja oppimiseen liittyviä ilmiöitä tutkimusperustaisesti. Kurssin aikana osallistuja työskentelee monialaisessa ryhmässä ja tunnistaa ryhmään liittyviä ilmiöitä ja prosesseja.

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus: taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikka

Taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikkaan painottavassa yliopistopedagogisessa koulutuksessa tarkastellaan näiden alojen pedagogista omalajisuutta. Kiinnostuksen kohteena ovat opettamisen ja opiskelun käytännöt, joissa tekeminen ja teoria, taito ja kriittinen ajattelu sekä prosessi ja tuotos ovat toiminnan lähtökohtina. Koulutus toteutetaan prosessimaisesti, ja sen kantavina periaatteina ovat yhteistoiminnallisuus sekä taide- ja muotoiluilmaisu yliopistopedagogiikan tutkimisen ja kehittämisen välineenä. (Ks. taulukko 3.)

Taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikan koulutus tarjoaa välineitä tutkivaan opettajuuteen sekä hyvien pedagogisten käytäntöjen kollegiaaliseen jakamiseen ja luomiseen. Koulutus perustuu näkemykseen yliopisto-opettajasta laaja-alaisena akateemisena toimijana, joka suhtautuu tutkivalla asenteella omiin pedagogisiin käytänteisiin, omaan työyhteisöönsä ja siellä tapahtuvaan pedagogiseen kehittämistyöhön, omaan alaansa ja sen kehittämiseen sekä yhteiskunnallisiin muutoksiin ja niiden vaikutuksiin yliopisto-opetukseen ja omaan toimintaan. Tavoitteena on, että yliopisto-opettaja tulee tietoisiksi omasta toiminnastaan opettajana sekä kehittää itselleen soveltuvia opettamisen tapoja osana omaa yhteisöään.

Koulutustarjonta ja tilastoja

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus I -kokonaisuutta (25 op) on järjestetty vuodesta 2011 lähtien vuosittain. Haku koulutukseen on syksyllä, ja koulutus alkaa seuraavan vuoden alussa. Vuosittain koulutukseen on valittu 25–46

osallistujaa. Syksyllä 2013 koulutukseen oli hakijoita yli 70, joten keväällä 2014 aloitti yhden sijasta kaksi ryhmää: suomenkielinen koulutus ja englanninkielinen koulutus, joissa on lähes 50 osallistujaa yhteensä.

Aalto-yliopiston pedagoginen koulutus II -kokonaisuus (35 op) on järjestetty vain kerran aiemmin vuonna 2012, ja vuonna 2014 toteutamme kokonaisuuden toisen kerran, jolloin koulutuksen aloittaa 14 Aalto-yliopiston opettajaa. Taide-, muotoilu- ja arkkitehtuuripedagogiikka -kokonaisuutta on toteutettu myös vuodesta 2012 lähtien, ja keväällä 2014 käynnissä olevassa koulutuksessa on noin 20 osallistujaa.

Vuonna 2013 yliopistopedagogisiin opintoihin osallistui opettajia seuraavasti:

- Kurseille osallistui ja ne suoritti 364 aaltolaista.
- Yksittäisiä osallistujia oli kaikkiaan 252 henkilöä.
- Opintopisteitä kertyi noin 1 900.
- A!Peda Intro -kurssin (5 op) suoritti 107 henkilöä.

Englanninkielinen koulutus

Aalto-yliopistoon rekrytoidut henkilöt ovat yhä useammin muita kuin suomenkieltä puhuvia, ja opetusta annetaan yliopistossa englanniksi yhä enemmän. Tästä syystä haasteena on ollut jo jonkin aikaa ja myös jatkossa järjestää englanninkielistä yliopistopedagogista koulutusta. A!Peda Intro -kurssia on jo useamman vuoden ajan toteutettu säännöllisesti muutaman kerran vuodessa englanninkielisenä. Lisäksi useat valinnaiset kurssit toteutetaan englanniksi. (Ks. taulukko 4.)

Yliopistopedagogisen koulutuksen laatu ja vaikuttavuus

Yliopistopedagogisen koulutuksen laatua tarkkaillaan ja arvioidaan monin tavoin. Palautetta kerätään jokaisessa lähitapaamisessa eri muodoin. Lähipäivässä kerätyn palautteen tavoitteena on kyetä vastaamaan osallistujien tarpeisiin ja odotuksiin sekä kehittää opetusta jo kurssin aikana. Lisäksi oppimista ja siirtovaikutusta arvioidaan

Taulukko 4. Englanninkielinen yliopistopedagoginen koulutus

Kurssin nimi	Opintopisteet	Englanninkielinen
AI!Peda Intro	5	2–4 toteutusta vuosittain
Aalto University pedagogical training I	25	1. toteutus vuonna 2014
Compiling a teaching portfolio	3	1–2 toteutusta vuosittain
Active learning and guidance of learning	5	1. toteutus vuonna 2014
Reading circle	3–5	1 toteutus vuosittain
Supporting teacher's multicultural competence	5	1 toteutus (vuoden tai kahden vuoden välein)
Work-based project on educational development	3–10	1 toteutus vuosittain

kurssin jälkeen toteutettavalla palautekyselyllä. Näiden kaikkien palautteiden avulla koulutusta kehitetään jokaisen toteutuksen jälkeen.

Kiinnostuksen kohteena on myös se, miten yliopistopedagoginen koulutus vaikuttaa opettajan työhön ja työyhteisöön pidemmällä ajalla. Tätä voidaan arvioida viivästetysti esimerkiksi vuoden kuluttua koulutuksen päättymisestä.

Opettaja kehittäjänä -kurssin (20 op) tavoitteena vuonna 2012 oli muun muassa se, että osallistujat pääsivät mukaan aktiivisiksi toimijoiksi koulujensa ja yksiköidensä erilaisiin opetuksen kehittämissyihin. Selvityksen mukaan tämä tavoite saavutettiin, ja useat osallistujat ovat päässeet mukaan yksiköidensä erilaisiin ryhmiin, kuten opetuksen kehittämissyihin, laaturyhmiin tai opetusosaamisen arviointiryhmiin. Koska kurssi toteutettiin eri tavalla kuin aiemmin, halusimme kurssin suunnittelijoina sekä ohjaajina tutkia ja selvittää muun muassa osallistujien ohjaustarpeita kurssin eri vaiheissa. Osallistujien odotukset ohjausta kohtaan olivat hyvinkin erilaiset, ja ohjaustarpeet muuttuivat prosessin edetessä. Pitkäkestoinen prosessimainen koulutus edellyttääkin niin ohjaajilta kuin osallistujilta joustavuutta ja epävarmuuden sietokykyä. (Hirsto, Lampinen & Syrjäkäri, 2013a, 2013b, 2013c; Hirsto, Syrjäkäri & Lampinen, 2012a, 2012b; Lampinen, 2013; Syrjäkäri, Hirsto & Lampinen, 2012; Syrjäkäri, Lampinen & Hirsto, 2012.)

Kirjoittajat toimivat Aalto-yliopiston tutkimuksen ja opetuksen strategisessa tuessa, jossa Maire Syrjäkäri toimii yliopistopedagogisen koulutuksen kehittämisspäällikkönä ja Marianne Hemminki kehitysasiantuntijana.

LÄHTEET

- Hirsto, L., Lampinen, M. & Syrjäkäri, M. (2013a). *Viewpoints to the learning paths of university teachers during longterm process-orientated university pedagogical course*. Esitys pidetty konferenssissa Higher education – higher level learning? Tallinna.
- Hirsto, L., Lampinen, M. & Syrjäkäri, M. (2013b). *Tutoring long term learning groups in pedagogical education of university teachers: lessons learned*. Esitys pidetty konferenssissa European Conference of Educational Research (ECER) 10.–13.9.2013. Istanbul.
- Hirsto, L., Lampinen, M. & Syrjäkäri, M. (2013c). Learning outcomes of university lecturers from a process-oriented university pedagogical course. *Trames – A Journal of the Humanities and Social Sciences*, 17(4), 347–365.
- Hirsto, L., Syrjäkäri, M. & Lampinen, M. (2012a). *How university teachers as teacher students define and discern good university-teachership as the basis for their studies?* Esitys pidetty konferenssissa SIG Teaching and teacher education of European Association of Research on Learning and Instruction (EARLI). Bergen.
- Hirsto, L., Syrjäkäri, M. & Lampinen, M. (2012b). *Teacher students' perceptions and expectations on tutoring in long-term collaborative learning-groups*. Esitys pidetty konferenssissa European Conference on Educational Research (ECER). Cádiz.
- Hemminki, M., Leppänen, M. & Valovirta, T. (2013a). *Get inspired! A guide for successful teaching*. Aalto-yliopisto, tutkimuksen ja opetuksen strateginen tuki. Saatavilla, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-5486-5>
- Hemminki, M., Leppänen, M. & Valovirta, T. (2013b). *Innostu ja onnistu opetuksessa*. Aalto-yliopisto, tutkimuksen ja opetuksen strateginen tuki. Saatavilla, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-5484-1>
- Lampinen, M. (2013). *Opettajan muuttuvat roolit – yhdessä yhteisölliseen opetuksen kehittämiseen*. Aalto-yliopiston julkaisusarja crossover 17/2013.
- Syrjäkäri, M., Hirsto, L. & Lampinen, M. (2012). *Ohjaus pitkäkestoisessa yhteisöllisessä oppimisprosessissa*. Esitys pidetty konferenssissa OpinTori, Oulu. Saatavilla, http://www oulu.fi/opintori/opintori2012joulukuu/Esitykset/Opintori_esitys_Syrjakari2012.pdf
- Syrjäkäri, M., Lampinen, M. & Hirsto, L. (2012). *Ohjaamisen ja ohjaamattomuuden tasapaino yhteisöllisessä oppimisprosessissa*. Esitys pidetty Peda-forum-konferenssissa 21.–22.8.2012. Espoo.
- TOST = Tutkimuksen ja opetuksen strateginen tuki (2014). Aalto-yliopisto. Luettu 6.1.2014, http://www.aalto.fi/fi/about/services/strategic_support/
- Visuaalisen alan taideopettajan pedagogiset opinnot (2008). Aalto-yliopisto. Luettu 6.1.2014, http://www.taik.fi/taide/uutiset/taideopettajan_pedagogiset_opinnot_haku_alkaa.html?show=1